

การใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เชมกร อนุภาพ¹

อัญชลี ทองเฒ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ 3) ศึกษาความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้แบบนำตนเอง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดลำโพ (คลองประชารังสฤษฏ์) อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 43 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนจัดการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องโปรแกรมนำเสนอ จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ 2) แบบประเมินความสามารถการเรียนรู้แบบนำตนเอง 3) แบบประเมินชิ้นงานของนักเรียน 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูล โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีพัฒนาการการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง มีคะแนนการปฏิบัติงานผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 93.02 และมีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.97 ผลการประเมินตนเองของนักเรียนและผลการประเมินนักเรียนโดยครู เหมือนกันคืออยู่ในระดับดี นักเรียนมีผลการประเมินชิ้นงานวิชาคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับดี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 55.81 ระดับพอใช้ จำนวน 19 คน คิดเป็น ร้อยละ 44.19 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 41.86 ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 58.14 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง อยู่ในระดับมาก (Mean = 4.49, S.D. = 0.79)

¹ นักศึกษาหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักสูตร

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงที่เต็มไปด้วยข่าวสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจของผู้คน การรับรู้ข่าวสารและข้อมูลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจของแต่ละบุคคล เกิดจากความต้องการหรือความสนใจซึ่งจะทำให้เกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการเรียนรู้ ในอดีตระบบการศึกษาไทยได้มุ่งให้การศึกษาที่เป็นการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยใช้ความรู้ผ่านทางตำรา ครู อาจารย์ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งกระบวนการเรียนดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนขาดกระบวนการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง ไม่ได้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการคิดด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การเรียนรู้แบบนำตนเอง มีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ซึ่งมีความเชื่อเรื่องความเป็นอิสระ และความเป็นตัวของตัวเองของมนุษย์ ดังที่มีผู้กล่าวไว้ว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดี มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง สามารถหาทางเลือกของตนเอง มีศักยภาพและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น (Elias and Merriam, 1980 อ้างถึงใน Hiemstra, 1994) ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับนักจิตวิทยามนุษยนิยม (Humanistic Psychology) ที่ให้ความสำคัญในฐานะที่ผู้เรียนเป็นปัจเจกบุคคล และมีแนวคิดที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพและมีแนวโน้มที่จะใฝ่ใจ ใฝ่รู้ ขวนขวายเรียนรู้ด้วยตนเอง มนุษย์สามารถรับผิดชอบพฤติกรรมของตนเองและถือว่าตนเองเป็นคนที่มีค่า (Roger, 1969; Comb, 1982; Maslow, 1987 อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2544) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพราะเป็นการบูรณาการเกี่ยวกับ การจัดการตนเอง (Self-management) การกำกับตนเอง (Self-monitoring) และการเกิดแรงจูงใจ (Motivation) จะทำให้มีประสิทธิภาพในการทำงานที่สูง (Bolhuis, 1996, Garrison, 1997) พบว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะทำให้ตระหนักถึงแรงจูงใจ ความตั้งใจจริงที่เด่นชัด ความคงทนของความพยายามในการตัดสินใจ เข้ามามีส่วนร่วม ความมุ่งหวังเห็นผลสำเร็จสุดท้าย ความกระตือรือร้น การมองปัญหาว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย กูกลีเอลมีโน (Gulielmino, 1997) พบว่า ลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงาน แบกสเตอร์ (Baxter, 1994: 2920) พบว่า ผู้ที่มีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองสูงจะมีความเชื่อมั่นในการทำงานมากกว่าผู้ที่มีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองต่ำกว่า และจากการวิจัยของอัญชลี สารรัตน์ (2532) ยังพบว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความกระตือรือร้น ความเพียรพยายาม และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียน ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือกับเพื่อน จำสิ่งที่ลงมือปฏิบัติ หรือทดลองด้วยตนเองได้ดีที่สุด ซึ่งการนำหลักการเรียนรู้แบบนำตนเองมาใช้น่าจะเกิดผลดีในการพัฒนาความรู้ความสามารถและประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งนี้ การก้าวไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้แบบนำตนเองจะค่อยเป็นค่อยไป

เทคโนโลยีและการสื่อสารในยุคปัจจุบันได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้าด้วยความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ทำให้องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น การเรียนรู้การใช้งานคอมพิวเตอร์จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการทำงานในด้านของธุรกิจ ด้านการศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านการแพทย์ ด้านอุตสาหกรรม ด้านการสื่อสารหรือเพื่อความบันเทิง ซึ่งในด้านการศึกษาคอมพิวเตอร์จะมีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่ไม่สามารถเห็นหรือสัมผัสได้จากห้องเรียนหรือในโรงเรียนแต่สามารถที่จะศึกษาจากเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้ คอมพิวเตอร์สามารถนำเสนอข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ รวบรวมข้อมูลต่างๆ ไว้ในแหล่งเดียวกัน ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถแลกเปลี่ยนและนำเสนอแนวความคิดของผู้เรียนกับผู้อื่นได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งนักเรียนอาจจะนำการเรียนรู้แบบนำตนเองไปพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้เรียนจะสามารถแสวงหาแหล่งความรู้ สื่อการเรียน ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถปฏิบัติและประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง การเรียนรู้แบบนำตนเองจะเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในวิชาคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น และส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง นำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง มีพัฒนาการการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70
2. นักเรียนที่เรียนรู้แบบนำตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดลำโพ (คลองประชารังสฤษฏ์) อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 43 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตเนื้อหา

หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 1 หน่วย คือหน่วยโปรแกรมนำเสนอ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน 1. เรื่อง รู้จักโปรแกรม Power Point 2. เรื่องการจัดการสไลด์ 3. เรื่องการตกแต่งสไลด์ 4. เรื่องเทคนิคการนำเสนอ และ 5. เรื่องการนำเสนอข้อมูลกราฟแบบง่าย

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

การเรียนรู้แบบนำตนเอง วิชาคอมพิวเตอร์

ตัวแปรตาม

1. ความสามารถในการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์
3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนจัดการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องโปรแกรมนำเสนอ จำนวน 5 แผนการเรียนรู้ ใช้เวลา 15 คาบเรียน คาบเรียนละ 60 นาที
2. แบบประเมินความสามารถการเรียนรู้แบบนำตนเอง จำนวน 5 ด้าน
3. แบบประเมินชิ้นงานนักเรียน
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์
5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้แบบนำตนเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัยการใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หน่วยการเรียนรู้ โปรแกรมนำเสนอของนักเรียนโรงเรียนวัดลำโพ (คลอง

ประชารัฐ) อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 43 คน มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ชั้นเตรียม ดำเนินการโดยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนแก่นักเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง วิชาคอมพิวเตอร์ หน่วยการเรียนรู้ โปรแกรมนำเสนอ แก่นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

2. ชั้นพัฒนา แผนการเรียนรู้ ทั้ง 5 แผนจะมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน
3. การออกแบบแผนการเรียน
4. การดำเนินการเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการ
5. การประเมินผล

3. ชั้นทดลอง

3.1 ผู้วิจัยใช้แผนการเรียนรู้แบบนำตนเอง จำนวน 5 แผน ใช้เวลาทั้งสิ้น 15 คาบ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดลำโพ (คลองประชารัฐ) จำนวน 43 คน และมีการประเมิน ดังนี้ 1) นักเรียนประเมินตนเอง และครูประเมินนักเรียนด้วย แบบประเมินความสามารถการเรียนรู้แบบนำตนเอง เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ในแผนการเรียนรู้ที่ 1 3 และ 5 2) ประเมินชิ้นงานของนักเรียนโดยผู้สอน 3) ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ 4) สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง

4. ชั้นสรุป โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงบรรยาย และพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาการเรียนรู้อินเทอร์เน็ต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การเรียนรู้แบบนำตนเอง จำนวน 43 คน พบว่า

1.1 นักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 93.02 และมีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.97

1.2 ผลการประเมินตนเองของนักเรียนและผลการประเมินนักเรียนโดยครู เหมือนกันคืออยู่ในระดับดี

1.3 นักเรียนมีผลการประเมินชิ้นงานวิชาคอมพิวเตอร์ มีคะแนนอยู่ในระดับดี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 55.81 ระดับพอใช้ จำนวน 19 คน คิดเป็น ร้อยละ 44.19

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 43 คน พบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ตามที่กำหนดไว้ จำนวน 18 คน คิดเป็น ร้อยละ 41.86 มีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 58.14

3. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก (Mean = 4.49 ,S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ ในระดับ มากที่สุด (Mean = 4.61 , S.D. = 0.58) รองลงมา คือด้านผู้สอน (Mean = 4.49 , S.D. = 0.78) รองลงมา คือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (Mean = 4.46 , S.D. = 0.90) และด้านสื่อการเรียนรู้ (Mean = 4.42, S.D. = 0.58)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาการเรียนรู้อาจารย์คอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ การเรียนรู้แบบนำตนเอง จำนวน 43 คน พบว่า

1.1 หลังจากทีนักเรียนได้เรียนรู้แบบนำตนเองนักเรียนมีผลการประเมินการปฏิบัติงานผ่าน เกณฑ์เป็นส่วนมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีการเรียนรู้ตามขั้นตอนของการเรียนรู้แบบนำตนเองทั้ง 5 ขั้นตอน จึงทำให้มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์

1.2 ผลการประเมินตนเองของนักเรียนและผลการประเมินนักเรียนโดยครู เหมือนกันคืออยู่ใน ระดับดี ทำให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบนำตนเองนั้นมีส่วนช่วยทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และรู้จักตนเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งโรเจอร์ส (Carl Rogers: 1987) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพไว้ว่า มี ลักษณะต่างๆ ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความสามารถปรับตัวได้ตาม ความเป็นจริง มี ความสอดคล้องระหว่างตัวตนกับ ประสบการณ์ สามารถเปิดตนเองออกมารับประสบการณ์ใหม่ๆ รับความต้องการที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก ได้ถูกต้องเข้าใจตนเอง สามารถเลือกและตัดสินใจตอบสนอง ความต้องการของตนเองได้ รับผิดชอบต่อตนเอง อย่างมีประสิทธิภาพ มีชีวิตอยู่กับปัจจุบันเป็นตัวของตัวเอง สามารถนำเอาประสบการณ์ต่างๆมาพัฒนาตนเอง เชื่อในความสามารถของตนเอง ตลอดจนรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และไม่ตัดสินใจที่จะกระทำสิ่ง ต่าง ๆ โดยขึ้นอยู่กับการยอมรับหรือการไม่ยอมรับจากผู้อื่น กระบวนการเรียนรู้เกิดในตัวผู้เรียน ที่ควบคุม โดยผู้เรียนเองเท่านั้น สอดคล้องกับสตาพร หมวดอินทร์ (2546) ที่ศึกษาปัจจัยบางประการ ได้แก่ ความเชื่อ

อำนาจในตนเอง ความมีวินัยในตนเอง และพฤติกรรมการสอน ของครู มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้วยตนเอง

1.3 นักเรียนมีผลการประเมินชิ้นงานวิชาคอมพิวเตอร์ มีคะแนนอยู่ทั้งในระดับดี และพอใช้ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีคะแนนอยู่ในระดับพอใช้ คือชิ้นงานที่ส่งยังไม่สมบูรณ์ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ทำให้ถูกตัดคะแนนและนักเรียนส่งงานล่าช้า ส่งงานไม่ตรงเวลาตามที่กำหนด

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 43 คน พบว่า มีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 58.14 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเน้นในเรื่องของความรู้ ความจำ ความเข้าใจมากเกินไป ข้อคำตอบบางข้อใกล้เคียงกันจึงทำให้นักเรียนเลือกผิด และในเรื่องของการวางขั้นตอนของการเรียนรู้แบบนำตนเองไม่ครบถ้วนทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของการเรียนการสอน นักเรียนเรียนรู้แบบนำตนเองได้ไม่เต็มที่ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่ตั้งไว้ สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2543 : 11 - 14) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบนำตนเองจำเป็นต้องอาศัยคุณสมบัติที่เป็นความสามารถพื้นฐานบางอย่าง เพื่อที่จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จด้วยดีนั้นควรได้มีการจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์เรียนที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้แบบนำตนเองมากที่สุด การเรียนอย่าเน้นการจำ ต้องเน้นการแก้ปัญหา การลงมือปฏิบัติจริง การคิดสร้างสรรค์ เพราะเมื่อมีการจำต้องมีการลืม สเคเจอร์และเดฟ (Skager and Dave. 1977) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญที่จะต้องจัดให้ผู้เรียน ในการจัดการเรียนการสอนแบบนำตนเอง การเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสำคัญของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ ความแตกต่างในความสามารถ ความรู้พื้นฐาน ความสนใจเรียน วิธีการเรียนรู้ จัดเนื้อหาและสื่อให้เหมาะสม

3. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากโดย ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือด้านผู้สอน คือด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านสื่อการเรียนรู้ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแคนดี้ และฟรอสต์ (Candy 1991 ; Frost , 1996) ว่าความรู้สึกของผู้เรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เพราะความรู้สึกและเจตคติของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อกระบวนการรับรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน หลักการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนี้ จึงเน้นความรู้สึกของผู้เรียนเป็นหลัก การสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน สิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่บุคคลจะเรียนรู้หรือมีพัฒนาการและความเจริญงอกงามนั้น บุคคลจะต้องอยู่ในสภาวะพึงพอใจเบื้องต้น

ข้อค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้

1. การนำเอาการเรียนรู้แบบนำตนเองมาใช้กับการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำให้นักเรียนมีความสนใจการเรียนยิ่งขึ้น เป็นการกระตุ้นให้มีความมุ่งมั่น ความตั้งใจ กำหนดความ

รับผิดชอบ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริง นักเรียนจะสามารถเป็นผู้ควบคุมตนเอง มีอิสระในการทำงาน โดยเริ่มตั้งแต่การเลือกในสิ่งที่ตนเองต้องการทำ มีการวางแผนการทำงานไปสู่เป้าหมาย ค้นคว้าหาความรู้และสามารถสร้างงานด้วยตนเองและสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

2. การเรียนรู้แบบนำตนเองนี้ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งเห็นได้จากการประเมินตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับดี การสร้างชิ้นงานนักเรียนส่วนใหญ่จะประสบความสำเร็จเพราะมีความตั้งใจ สนใจ ที่จะหาสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ตนเองไม่เคยทำมาก่อน ซึ่งเป็นการพัฒนาตนเองไปสู่การเรียนรู้ระดับสูงต่อไปได้

3. จากงานวิจัยทำให้เห็นว่า คะแนนการปฏิบัติงานมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ จำนวน 40 คน ในขณะที่ผลการประเมินขั้นมีนักเรียนมีคะแนนอยู่ในระดับ ดี จำนวน 24 คน แต่เมื่อพิจารณาการนักเรียนประเมินตนเองและครูประเมินเป็นระดับที่เหมือนกันกล่าวคือ อยู่ในระดับดี ซึ่งมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจะเห็นว่านักเรียนเกือบทั้งหมดผ่านเกณฑ์ ซึ่งทำให้เห็นการเรียนรู้แบบนำตนเองนั้นมีส่วนช่วยทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานและรู้จักตนเองมากยิ่งขึ้น นักเรียนส่วนมากประเมินตนเองในระดับดี

4. การเรียนรู้แบบนำตนเองสามารถจะนำไปพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลได้ เพราะการเรียนรู้แบบนี้ทำให้เห็นข้อดี ข้อด้อย ของนักเรียนแต่ละคน เช่นบางคนขยัน บางคนเกียจคร้าน บางคนสนใจ กระตือรือร้น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. การเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นความสามารถที่นักเรียนจะควบคุมตัวเองและมีความพร้อมในการเรียนได้มาก ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องเลือกเนื้อหาและวางแผนเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอนให้เหมาะสมกับระดับชั้นและวัย ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบสูงในการนำและควบคุมตนเอง ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ส่วนผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดหาทรัพยากร แหล่งข้อมูลให้พร้อม และจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง

2. ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความยากเกินไปไม่เหมาะสมกับผู้เรียน หรือข้อคำถามที่มีความคล้ายคลึงกันทำให้นักเรียนตอบผิด ข้อสอบข้อที่มีคำถามและคำตอบยาวนักเรียนโดยส่วนมากจะตอบผิด เพราะนักเรียนไม่อ่านข้อสอบใช้การเดา

3. ในเรื่องของการกำหนดเวลาสำหรับการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ งานบางอย่างต้องทำต่อเนื่องจึงทำให้ต้องต่อเวลา นอกเวลาเรียนเป็นปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนต้องรีบเดินทางกลับบ้านหลังจากเลิกเรียน และอีกประการนักเรียนไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้าน เช่นเรื่องการตกแต่งสไลด์ การแทรกรูปภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการเรียนรู้แบบอิสระ (Independent) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์
2. ศึกษาการนำรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองมาใช้ในการสอนในรายวิชาอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- . (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎหมายกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. **เทคนิคการสอนแนวใหม่**. กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ์. **ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. 2540.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). **จิตวิทยาการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี สารรัตน์. **การศึกษาลักษณะและการปฏิบัติตนของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2523.
- Baxter, L.Z. The association of self-directed learning readiness, learning styles, self-paced instruction, and confidence to perform on job. Doctoral dissertation, University of North Texas. 1994.
- Bloom, Benjamin. S.; Kruthwohl, David. R.; & Masia, Bertram B. (1956). Taxonomy of educational Objectives The Classification of educational Goals. Handbook II: Affective Domain. Illinois : Longmans.

- Bolhuis, Sanneke. (2003, june). Towards process – oriented teaching for self – directed lifelong learning: a multidimensional perspective. *Learning and Instruction*.3(3) :327 – 347.
- Candy, Philip. C. (1991). *Self – Directed for Lifelong Learning : a Comprehensive Guide to Theory and Practice*. San Francisco : Jossey – Bass.
- Grow, Gerald. O. (1996, March). Teaching Learners to be Self – Directed. *Adult Education Quarterly*, (Online). 41(3) : 125 – 149. Available: <http://longleaf.net/wp/articles-teaching/teaching-learners-text/>
- Garrison, D.R. Self-directed learning: Toward a comprehensive model. In *Adult Education Quarterly*. 1(48), 16-18. 1997.
- Guglielmino, L. M. (1977). *Development of the self – directed learning readiness scale*. Doctoral Dissertation University of Georgia.
- Hiemstra, Roger. (1994). *Self – directed Learning*. The International Encyclopediam of Education. 2 nd. ed. Grate Britain : BPC Wheatons Ltd, Exeter.
- Knowles M.S. (1975). *Self-Directed Learning:A Guide for Learner and Teachers*. Chicago: Association Press.
- Rogers, C. R. (1969). *Freedom to learn*. Columbus, Ohio: Charles E. Merrill Publishing. Skager, Rodney. W. and Dave, R.H. (1977). *Curriculum Evaluation for Lifelong Education*. Toronto : Peigamon Press.
- Skger,R.; & Dave, H (1977) . *Curriculum for Lifelong Education*. Oxford:Programe Process.